

Spm. nr. S 5630

Til udenrigsministeren (15/9 04) af:

[Jørn Jespersen](#) (SF):

»Vil udenrigsministeren redegøre for gennemførte og planlagte aktiviteter samt status for arbejdet med at integrere miljøhensyn i ministeriets sektorområder (generelle anliggender og handel) såvel i Danmark som i EU?«

Svar (1/10 04)

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Amsterdam-traktatens paragraf 6 fastslår, at miljø skal integreres i alle EU's politikområder med henblik på at fremme bæredygtig udvikling. Som led i den proces Det Europæiske Råd (DER) igangsatte med henblik herpå i Cardiff i 1998 vedtog udenrigsministrene i marts 2002 en strategi for integration af miljøhensyn i EU's eksterne anliggender. Strategien lægger vægt på at fremme miljøspørgsmål i dialogen med tredjeparter i kobling med det bredere politiske og økonomiske samarbejde og fokuserer på indsatsen herfor gennem dialog med andre udviklede lande, udviklingspolitikken, handel og investeringer samt i den internationale forvaltning.

Strategien skal ses i sammenhæng også med EU's bæredygtighedsstrategi (DER Göteborg 2001) og ikke mindst dennes eksterne dimension, der blev fremlagt af Kommissionen i februar 2002 som indspil til Johannesburg-topmødet om bæredygtig udvikling.

Som led i strategien for integration af miljøhensyn i eksterne anliggender etableredes i 2003 et Netværk for Grønt Diplomati, hvis oprettelse og mandat blev bekræftet af DER i Thessaloniki og Bruxelles samme år. Netværket skal rapportere tilbage til DER i juni 2005. Danmark deltager aktivt i netværket, som fokuserer på at fremme EU's kommunikation med tredjelande bl.a. gennem demarcher. I foråret 2003 gennemførtes en sådan demarche forud for Den internationale konference om vedvarende energi i Bonn. En uformel undergruppe i dette netværk fokuserer på EU's kommunikation med tredjelande i klimaspørgsmål.

Forholdet til tredjelande generelt

På EU's tilbagevendende topmøder med tredjelande og regionale samarbejdsorganisationer (bl.a. USA, Canada, Rusland, Japan, Indien, Latinamerika, Afrika, Asien) indgår miljø- og klimaspørgsmål, aktivt støttet af bl.a. Danmark, som en integreret del af dagsordenen. Eksempelvis tog statsministrene fra de nordiske EU-lande og de baltiske lande i maj 2004 initiativ til en henvendelse til EU-formandskabet med det formål at sikre en højere prioritering af miljøhensyn i EU's samarbejde med Rusland, herunder med henblik på at beskytte Østersøens miljø. Også på Østersø-topmødet i Estland i juni i år tog jeg dette spørgsmål op. Fokus i miljø- og klimadelen af topmøderne har i de senere år især været forberedelsen og opfølgningen på Johannesburg-topmødet om bæredygtig udvikling samt behovet for ratifikation af internationale miljøaftaler, ikke mindst Kyoto-protokollen. Aktuelt gør EU en betydelig indsats for at overbevise Rusland om behovet for ratifikation af Kyoto-protokollen, idet russisk ratifikation er en nødvendig og tilstrækkelig betingelse for at sætte protokollen i kraft. Dette blev senest rejst på EU-Rusland mødet i New York den 23. september 2004.

EU har en række partnerskabs-, samarbejds- og associeringsaftaler med tredjelande og regionale samarbejdsorganisationer. Der lægges fra såvel EU's som Danmarks side vægt på, at miljøhensyn indgår som et vigtigt element i disse aftaler. Dette udmøntes som regel i, at aftalerne indeholder en specifik artikel om miljø og i, at miljø optræder som et tværgående hensyn i artikler omhandlende almindelige mål for samarbejdet på områder såsom landbrug, fiskeri, turisme, energi, udvikling, regionalt samarbejde og samarbejde på det sociale område.

Handelspolitikken

Siden WTO's dannelse i 1994 har det været en fremtrædende bestræbelse i EU's fælles handelspolitik at sikre miljøhensynet en passende placering i det internationale handelsregime bl.a. gennem oprettelse af WTO-komitéen vedr. handel og miljø. EU har siden da - med udtalt dansk støtte og inspiration - været en drivende kraft bag og en hovedbidragyder til forhandlingerne i komitéen, hvor EU overordnet har arbejdet for at sikre, at handelsregler og miljøregulering supplerer hinanden såvel nationalt, regionalt som internationalt.

Det foreløbige højdepunkt for EU's miljøpolitiske bestræbelser i WTO-samarbejdet blev opnået med Doha-ministererklæringen fra 2001, hvor handel/miljøproblemstillingen fik status som et egentligt forhandlingsemne i den nye runde handelsforhandlinger. Konkret skal der med Doha-runden gennemføres forhandlinger om forholdet mellem WTO-

regelsættet og de multilaterale miljøaftaler, ligesom der skal forhandles om en særskilt liberalisering af handel med miljøvarer og -tjenesteydelser. Herudover sætter ministererklæringen særligt fokus på videre drøftelser om miljømærkning ligesom det foreskrives, at det endelige forhandlingsresultat skal bidrage til målsætningen om bæredygtig udvikling.

Det er endnu for tidligt at vurdere, hvor langt EU vil være i stand til at sikre gennemslag for sine ønsker om at styrke miljøhensynet i det internationale handelsregime, da dette først vil vise sig som led i det samlede resultat ved Doha-rundens afslutning.

Som et understøttende tiltag i EU's handelspolitik har Kommissionen med bistand fra medlemslandene indenfor de sidste par år anvendt betydelige ressourcer på udvikling af metoder til løbende at underkaste konkrete handelspolitiske tiltag en såkaldt bæredygtighedsvurdering, hvis hovedformål er at sætte lys på de udviklings- og miljøpolitiske konsekvenser af konkrete handelsliberaliseringstiltag. Bæredygtighedsvurderingerne må forventes at bidrage til at identificere de supplerende politikker, der skal iværksættes, for at handelsliberaliseringen samtidig fremmer udviklings- og miljøpolitiske målsætninger.

EU's udviklingspolitik

EU's udviklingsministre besluttede i maj 2001, at miljøhensyn systematisk bør indgå i udarbejdelsen af alle strategiske planer og programmer for EU's udviklingssamarbejde. Det fremgår af EU's 2003-årsrapport, at det endnu ikke er lykkedes for EU konsekvent at indarbejde miljøhensyn i alle landestrategier. Som en konsekvens heraf forbereder EU-Kommissionen en række tiltag, bl.a. en revision af manualen om miljøintegration og oprettelse af en miljøinformationslinie, der skal give råd og vejledning om miljøintegration til alle Kommissionens medarbejdere i Bruxelles og i felten. Endvidere foretager Kommissionen, som et led i forberedelsen af revisionen af landestrategierne, der påbegyndes i 2007, en række interne evalueringer af miljøintegrationen i de eksisterende landestrategier. Danmark støtter Kommissionens tiltag, og lægger igennem dialogen i EU arbejdsgrupper vægt på, at EU skal forbedre miljøintegrationen i udviklingsarbejdet.

I beslutningen fra maj 2001 indgik endvidere, at der med henblik på integration af miljøhensynet bør gennemføres uddybende analyser af politikker samt strategiske miljøvurderinger. Som en konsekvens heraf deltager Kommissionen i et fattigdoms- og miljøpartnerskab med en række andre donorer og organisationer. Konkrete resultater af dette partnerskab er en række analyser af sammenhænge mellem fattigdom og miljøhensyn. På denne baggrund er EU-handlingsplaner for biodiversitet og udviklingssamarbejde samt klima og udviklingssamarbejde pt. under udarbejdelse. Handlingsplanerne tager sigte på at integrere hensyn til biodiversitet og hensyn til udviklingslandenes tilpasning til klimaforandringer i udviklingssamarbejdet med udgangspunkt i udviklingslandenes egne strategier og politikker.

Danmarks udviklingspolitik

Regeringen lægger i sin nye strategi for Danmarks miljøindsats i udviklingslandene 2004-08 vægt på at styrke hensynet til miljøet på tværs af alle dele af det danske bistandssamarbejde. Det gælder fx som led i landbrugsprogrammer, privatsektorindsatser samt ved at indarbejde miljøhensyn i udviklingslandenes egne fattigdomsstrategier. Potentialet for at fremme miljøhensynet skal fremover udnyttes bedre og mere målrettet. I samarbejdet med de internationale organisationer vil regeringen arbejde for, at især organisationer med særlige mandater på miljøområdet støtter udviklingslandene i at opbygge kapacitet på miljøområdet, og at miljø som tværgående hensyn integreres stadig stærkere i de øvrige organisationers arbejde. Herunder ikke mindst at der gøres en særlig indsats for at få indarbejdet miljøprioriteter i de nationale strategier til fattigdomsbekæmpelse, som er grundlaget for såvel de internationale organisationers som Danmarks udviklingsbistand.